

ਮਹੇਸ਼ ਗਰੋਵਰ ਜੇ.

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 283/1993 ਦੇ ਐਸ. ਬੀ

16 ਮਾਰਚ, 2007

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860—ਐਸ.ਐਸ. 307/326/324/148/149 ਅਤੇ 452—
ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ — ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ —
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ — ਟ੍ਰਾਇਲ
ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ — ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਮਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ 23-25
ਸਾਲ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ
ਕਰਨਗੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 20,000 ਰੁਪਏ

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਜ਼ੋਰ ਇਹ
ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਧਾਰਾ 324 ਜਾਂ 325 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ
ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ
ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 17)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਤੱਥ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ
ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ
ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 13 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ
ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 19 ਅਤੇ 20)

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਸ.ਐਸ.

ਜੀ.ਸੀ.ਗੁਪਤਾ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹੇਸ਼ ਗਰੋਵਰ, ਜੇ. (ਓਰਲ):

(1) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਨ (ਅਨੁਸਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ"	ਅਧੀਨ ਅਨੁਭਾਗ	ਕੈਦ
	148 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ	ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਆਰ. ਆਈ.
ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	326 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ	3-1/2 ਸਾਲ ਦੀ RI ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ 1000
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ	326 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ 149 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ	ਆਰ. ਜੇ. 3-1/2 ਸਾਲ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੁਪਏ ਦਾ 1000 ਹਰੇਕ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਰ ਆਰ. ਆਈ.
ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ	326 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ	2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ 1000
ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ	326 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ 149 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ	2 ਸਾਲ ਦੀ RI ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੁ. 1000 ਹਰੇਕ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਰ ਆਰ. ਐਲ.
ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ	324 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ 324 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ 149 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ	9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਆਰ. ਐਲ.

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) 18 ਸਤੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੀਖ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ 5:30-6:00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਸਦੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਬਾਦੀ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਝਗੜਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਲਝਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਖੇ ਵਾਸੀ ਬਰਮਾ ਵਾਲਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਟਰੈਕਟਰ 'ਤੇ ਆ ਗਏ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਨੇੜੇ ਟਰੈਕਟਰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ 'ਚੋਂ ਘੱਪ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਕੱਢ ਲਈ। ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਰਮਾ ਵਾਲਾ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੰਡਾਸੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਗਮਦੂਰ ਸਿੰਘ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ 12 ਬੋਰ ਦੀ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਬੰਦੂਕ ਨੇ ਲਲਕਾਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ

ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੋਹਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਮੈਡੀਕਲ-ਲੀਗਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ:-

"ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ
ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ

ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

1. ਇੱਕ ਕੋਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖਮ $2 \times 2-1/2$ ਸੈ.ਮੀ. ਖੱਬੀ ਨੱਕ ਦੇ ਅਲਾ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਖੱਬੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉੱਪਰ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

2. ਖੱਬੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ $2 \times$ % ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕੋਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖਮ L ਆਕਾਰ ਦਾ। ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਖੱਬੇ ਅੰਗੂਠੇ $2 \times Va$ ਸੈ.ਮੀ. ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਫਾਲਿਕਸ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਦੀ ਸਤਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਚੀਰਾ ਵਾਲਾ ਜ਼ਖਮ। ਖੱਬੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਖੱਬੇ ਫਰਸਟ ਮੈਟਾਕਾਰਪਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਫਟ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਫਿਫਿਊਜ਼ ਸੋਜ਼। ਅੰਤਰੀਵ ਕੋਮਲਤਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਖੱਬੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

1. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਜੀ ਅੱਖ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਕੈਨ ਦੇ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਚੀਰਾ ਵਾਲਾ ਜ਼ਖਮ L ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਲੀ ਅੱਖ।

2. ਇੱਕ ਸੱਟ 4 ਸੈ.ਮੀ. \times 2 ਸੈ.ਮੀ. ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਦੇ ਮੱਧ ਦੀ ਪਾਸਟਰੋ-ਪਾਛੀ ਸਤਹ ਉੱਤੇ।

3. ਇੱਕ ਸੱਟ 4 ਸੈ.ਮੀ. \times 2 ਸੈ.ਮੀ. ਖੱਬੇ scapular ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਪਰ।

4. ਇੱਕ ਸੱਟ 5 ਸੈ.ਮੀ. \times 2 ਸੈ.ਮੀ. ਛਾਤੀ ਦੀ ਕੰਧ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ।

ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ

1. ਇੱਕ ਛੁਰਾ $\% cm$ ਹੋਵੇਗਾ। $x' A$ ਸੈ.ਮੀ. ਅਤੇ $1-1/2$ ਸੈ.ਮੀ. ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪੋਸਟਰੋ ਮੈਡੀਕਲ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਡੂੰਘੀ।"

(5) ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਭਾਵ 19 ਸਤੰਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ।

(6) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

(7) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਂਡ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 307/326/32 4/148/149 ਅਤੇ 452 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(8) ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਠ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ।

(9) ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗਮਦੂਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(10) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(11) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, 13 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(13) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੁਝ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਸੀ। ਸਤਹੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਡਾ. ਜੇ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸਨ, ਇਸਲਈ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਫਆਈਆਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(14) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੱਟਾਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 326 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਧੁੰਦਲੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੱਟੇ ਜਾਂ ਚੀਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮ ਸਵੈ-ਮਾਰੀ ਸੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੀ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। PW-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਗਮਦੂਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 148 ਅਤੇ 149 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਅਬਾਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(15) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ।

(16) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(17) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਧਾਰਾ 324 ਜਾਂ 325 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

(18) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਡਾ. ਜੇ.ਐਸ.ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜੀਵਨ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਫਰੈਕਚਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ।

(19) ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(20) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 13 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(21) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 326 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸੁਣਾਈ ਗਈ 3-1/2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ 23-35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਠਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੋਹਕਣ ਸਿੰਘ, ਬੇਅੰਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ ਨੂੰ 20-20,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(22) ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(23) ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(24) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ